

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

De Maximini orientis tyranni dementia. Capvt VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

re: omnia vero summa cum animi alacritate fecit, ea quæ Christi sunt sapiens in omnibus. Cum Christianus esset, omnia tamquam Christianus fecit, Dei quidem ecclesias extruens, & preciosis ornans donariis; gentilium vero templa dirui iubens & incendi.

De Maximini orientis tyranni dementia.

CAPVT VIII.

ORIENTIS autem tyrannus Dei ecclesias interea depulabatur. Decepit ipsum huiusmodi causa. Magnitudinem imperii quod ei supra meritum obtigerat, ferre atque sustinere non poterat, sed honesti regiique ingenii expers, inepte & perperam res gerebat. Graui tãdem atque intolerabili arrogantia elatus, etiam contra imperii socios, maxime vero contra Constantinum (qui rebus omnibus illi longe antecellebat, genere, educatione, institutione, dignitate, & prudentia; quique, quod omnium caput est, animi moderatione & vera erga Deum pietate præfulgebat) audere quæuis & attentare animum induxit, & in honoribus votisque publicis sese primo loco renuntiare. mox stultitiam in furorem vertens, fœdera cum Licinio patata rupit, ac bellum atrox concitauit. Postremo cum breui omnia miscuisset, omnesque ciuitates turbasset, atque numerosissimum confecisset exercitum, exit ad pugnam, tam contra Licinium ipsum, quam qui illum miserat, Constantinum. Sed manus conferens, diuina ope desti-

ανόρθωσαι· καὶ πάντα ἐποίησεν τῶν παρορθωμάτων πολλῶν, τὰ δὲ Χριστοῦ Φρονῶν. τὰ πάντα χριστιανὸς ὢν, ὡς χριστιανὸς πάντα ἐποίησεν, ἀνεγείρατο τὰς ἐκκλησίας τῆς θεοῦ, καὶ πολυτελείᾳ πηλὴν ἀγαθήμασιν, ἐπὶ δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων ναοὺς καταρρεῖναι, καὶ πυρὶ διαφθεῖναι παρορθῶν.

Γερελ τῆς τῆς κτ' ἀνατολῆς τυραννὸς Μαξιμίνου δόπνοιας.

ΚΕΦΑΛ. η'.

OMEN τῶν κτ' ἀνατολῆς τυραννῶν τὰς τῆς θεοῦ ἐκκλησίας ἐπόρθη. ἐκπαθῆλθε δὲ αὐτὸν ποιαντῆς αἰτία. τὸ μέγεθος τῆς οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῶν δὴτραπείσης ἡγεμονίας μὴτε οἷός τε φέρειν ὢν, ἀλλὰ δι' ἀπειροκαλῶσά φρονῶν καὶ βασιλικὸν λογισμὸν ἀπειροκαλῶσ τῶν παρορθῶσιν ἐβήραρον, ἐπὶ πᾶσι δὲ ὑπερφανίας μεγαλαυχία πῶν ἰσχυρῶν λόγως δευδαίς, ἥδη καὶ κτ' τῆς βασιλείας κοινωνῶν, καὶ τῆς μάστιγα Κωνσταντίνου, τῆς πάντων αὐτῶν διαφέροντος, χυνοῖ τε καὶ ἔσφην ἔ παυδαία, ἀξιώματι τε καὶ σωείσσι, καὶ τὸ γε πάντων κορυφαϊότατον, σωφροσύνη, καὶ τῆς σωείσσι δληθῆ θεὸν ὡσεύεία διαλαμποντος, πολλῶν ὄρμησιν Μαξιμίνου δρασωείσσι, ἔ παρορθῶσιν ἐαυτὸν τῶνς ημᾶς ὑπαγορθεύειν. Ἐπιπείνας δὲ εἰς δόπνοιαν μαρτίας, τὰς τε σωείσσις, ἀς παρὸς Δικίνιον πεποιήσιν, δρασωνδῆσσις, πόλεμον ἀσπονδὸν ἀρεῖται. εἶτα ἐν βραχὺ τὰ πάντα κωκῆσσις, πᾶσάν τε πόλιν ἐκταραξάσσις, ἔ πᾶν στρατόπεδον μωελανδρον τὸ πλῆθος σωαγαζῶν, ἔξισιν εἰς μάχην παρὸς Δικίνιον, κατὰ τε αὐτῶν καὶ τῆς αὐτὸν σείλαυτῶν Κωνσταντίνου, καὶ δὴ συμβαλῶν εἰς χυνοῖς, ἐρη-

ANNO
CHRISTI
325

ANNO CHRISTI 325.

μος τ' ἐκ θεοῦ καθίσταται ὀπισθοκοπῆς,
 ὃς αὐτῷ τῆς νίκης τ' πάντων μόνου θεοῦ
 περὶ ταυθυδίωνος τῷ τότε κρατῆρῃ Κων-
 σταντίνῳ. ἀπόλλισι μὲν παρότα τὸ ἐφ'
 ὧ ἐπεποιθεὶ ὀπισθοκὸν πληθὸς ὀλιπι-
 ελος· τῶν τε ἀμφ' αὐτὸν δουροφόρων
 γυμνωθεῖς, καὶ πάντων ἕρημον αὐτὸν
 κατὰ λειποπότων, τῶν τε κραποῦν
 παρὰ φθόγων, ὑπεκδῖς ὁ δει-
 λαιος ὡς πάρισα, ὃ οὐ κερύοντα αὐ-
 τῷ βασιλικὸν κόσμον δὴ λῶς καὶ δυ-
 σμενάς καὶ ἀνάνδρους δόποδις, ὑπο-
 δωῖς τὸ πληθὸς, καὶ ἐπέτα διαδιδρά-
 σκι, κρυπταζόμοδος τε αἰὰ τῶν ἀρχοῦς
 καὶ τὰς κώμας, μάλιστα τῶν πολεμιστῶν
 τὰς χεῖρας διέξεισι, τὰ τῆς σωτηρίας
 αὐτῶν παρὰ νόμοδος. ἔργους αὐτοῖς δὲ
 μάλα πσοῦς καὶ ἀληθεῖς τῶν θεοῖς
 δόποφύλαξ ἔνεστιν ὡς δε χρησιμοῖς, ἐν
 οἷς εἴρηται· οὐ σώζεται βασιλῶς διὰ
 πολλῶν δυνάμιν, καὶ γίγας οὐ σωθῆ-
 σεται ἐν πληθῇ ἰού· αὐτῷ. ἡ δὲ θῆς
 ἴπα· εἰς σωτηρίῳ· ἐν δὲ πληθῇ
 δυνάμει αὐτῷ οὐ σωθῆσεται. ἰδοῦ οἱ
 ὀφθαλμοῖ κελού ὀπί τῶν φοβου-
 μόδος αὐτὸν, τῶν ἐλπίζοντας ὀπί τὸ
 ἔλεος αὐτῷ· ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς
 ψυχὰς αὐτῶν. ὁ δὲ δυναστεῖς ἀθεῖα
 θεοῦ πληγῆς μάστιγι, ἐν δουτέρα πο-
 λέμου συμβολῇ κατὰ σφῆ φειτ' βίον.
 γίνετα δὲ αὐτῶν τὰ τῆς κατὰ σφῆ φῆς,
 οὐχ οἷα στρατηγῶν πολεμοδρχαῖς ὑπὲρ
 δρετῆς καὶ γυμνωμῶν πολλακίς ἀν-
 δριζομοδος ἐν πολέμῳ, πλὴν δὲ κλεῖν
 πελὸν πλὴν ἀπαρσῶς ὑπομείνω σωέ-
 λη· ἀλλὰ τῶν ἀπελὸς δυναστεῖς καὶ θεο-
 μάχῃ, τῆς παρὰ τῆς ζωῆς ἐτ' αὐτῶν
 παρὰ τῆ πεδίου σωεσῶσης, οἰκοι μέ-
 νων αὐτοῖς κῆ κρυπταζόμοδος, πλὴν παρὰ σήκουσαι πμωεῖν ὑπέχῃ, ἀθεσῶς
 θεοῦ πληγῆς μάστιγι· ὡς ἀληθεῖς δὴ ναῖς καὶ παρὰ δυνάμεις ἐλαυνομόμοδος,

tuitur, victoria tunc ab ipso vno
 omnium Deo rerum potenti
 Constantino subministrata. Pri-
 mum sceleratus ille eam armato-
 rum militum manum, cui confi-
 debat, amisit: mox satellitū præ-
 sidio nudatus, & ab aliis omni-
 bus, qui relicto illo ad victorem
 confugerant, desertus, clam dis-
 cessit miser; & regium ornatum,
 qui parum sane illum decebat,
 timide simul & iracunde & mul-
 liebriter exuens, multitudini se-
 se immiscect: fuga deinde ela-
 psum, & in agris vicisque latitans,
 vix hostium manus euitavit, sa-
 luti suæ consulens. Atqui inde
 re ipsa ostendere licet, certa ad-
 modum veraque esse diuina o-
 racula, in quibus dicitur: *Non*

Psalm. 32.

*saluatur rex per multas copias suas,
 Et gigas non saluabitur in multi-
 tudine fortitudinis sue. Fallax e-
 quis ad salutem: in abundantia
 autem virtutis sue non saluabitur.
 Ecce oculi Domini super metuen-
 tes eum, Et in iis qui sperant super
 misericordia eius, ut eruat a morte
 animas eorum.* Porro impius ille
 repentina Dei plaga percussus, in
 secunda belli conflictatione oc-
 cumbit, alium vitæ exitum for-
 titus, quam qui ducibus bellico-
 sis contingere solet, qui pro vir-
 tute & pro amicis fortiter se ge-
 rentes, fidenti animo gloriolam
 mortem oppetunt. Ille vero im-
 pius & Dei aduersarius, dum ad-
 huc exercitus suus in armis sta-
 ret, ipse domi moratus, intra pa-
 rietes latitans, debitas luit pœ-
 nas, inopinato Dei flagello per-
 cussus: sic vt graui dolore, & a-
 cerbo cruciatus sensu agitated,

ὡν
 Προ-
 ρει-
 εσον
 ἰλέσι
 Ελ-
 πει
 ἰνῶ
 ὑπὸ
 σοίας
 αὐτῆ
 ζῆαν
 ἀνίτε
 ἐκ
 σιλοῦ
 ἔχ
 με-
 δε-
 ς κοι-
 ἰνῶ,
 ὡς πε-
 τε καὶ
 ὁπτα-
 ἄλη-
 παλ-
 ὀδεῖς,
 ταγ-
 μα-
 ς δι-
 πλι-
 εσῆ
 ἰν ὀκ-
 ελα-
 σιν εἰς
 αὐτῶ
 ται π-
 ἔρη-

priusquam occideret, dira fame conficeretur; eius etiam caro vniuersa igni non conspicuo & per Dei iram immisso intabesceret, sic vt diffuens pristinae formae effigies tota deleteretur, excidatque in nuda ossa ipse redigeretur, & tamquam simulacrum quoddam longinquitate temporis exhaustum attenuatumque relinqueretur: ita vt qui praesto aderant, eius corpus nihil aliud esse existimarent, quam sepulcrum animae, quae in eo iam mortuo & plane putrido defossa esset. astu porro intimas adhuc medullas vehementius perurent, exilierunt ei oculi, & e suis fedibus excidentes, caecum reliquerunt: qui post haec ægre spiritum ducens, Domino confitetur, mortemque inuocat: ad extremum confessus se ista propter amentiam, qua contra Christum usus fuerat, merito perpeti, animam emittit.

De ecclesiarum instauratione.

CAPVT IX.

CVM ad hunc modum Maximinus, inter reliquos pietatis hostes longe deterrimus, e medio sublatus esset: ecclesiae, gratia Dei omnipotentis, ab ipsis fundamentis erigebantur, & Christi verbum ad gloriam Dei rerum omnium moderatoris efflorescens, maiori quam antea libertate praedicabatur. Haec in nono libro ecclesiasticae historiae scripsit optimus ille Eusebius Pamphili: ex illius enim & aliorum laboribus, vt supra dixi, summa capita decerpens, praesentem hunc libellum qua possum breuitate contexo, summo

πρὶν ἢ κατὰ πεσοῖν, λιμῶν τε διαφθερέσθαι, τὰς τε σαρκὰς αὐτοῦ ὅλας ἀοράτω καὶ θελάτω πυρὶ κατὰ τήκεσθαι: ὡς διαρρῦσθαι τὸ μὲν πᾶν εἶδος τῆς πηλαγῆς μορφῆς ἀφανισθῆναι, ξηρὸν δὲ αὐτὸν μόνον ὅσπερ γερονεῖναι, οἷον ἢ μακρῶν χρόνων κατασκευασθῆναι ἐιδωλὸν ὑπολειφθῆναι: ὡς μηδὲν ἄλλο ἢ νομίζεν εἶναι παρόντας, ἢ τὰ φωναῖα τῆς ψυχῆς γερονεῖναι τὸ σῶμα, ἐν ἧσθε νεκρῶ καὶ παντελῶς διαρρῦσθαι κατωρυγμένης. σφοδρότερον δὲ ἐπὶ μάλλον τῆς δέρμης αὐτὸν ἐκ βάθους μυελῶν κατὰ φλεγούσης, περιπιδῶσιν αὐτὸν τὰ ὀμμάτια, καὶ τῆς ἰδίας λήξεως διαποπέσονται, πρὶν αὐτὸν ἀφίαν. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦτοις ἀναπνέων, αὐτομολογοῦντος τῶν κυρίων, θανάτου ἐπεκαλεῖτο: καὶ τὸ πανύστατον ἐν δίκῳ ταῦτα τῆς κατὰ τὴν Χριστοῦ ἰστορίας ἐνεκεν πεπονθέναι ὁμολογήσας, ἀφίησι πῶν ψυχῶν.

Γεὶ δὲ τῆς ἐκκλησιῶν ἀνανεώσεως.

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

ΟΥΤΩ δὴ τὰ Μαξιμίνου ἐκποδῶν χρομῶν, ὅς ἐπὶ πλοῖτων τῆς θεοσεβείας ἐχθροὶ ἀπάντων χείριστος ἀναπέφηνε, τὰ μὲν τῆς τῆς ἐκκλησιῶν ἀνανεώσεως ἐκ θεμελίων χάριτι θεοῦ τῆς παντοκράτορος ἠγείρειτο: ὅ, τε τῆς Χριστοῦ λόγος εἰς δόξαν ἔτῃ ὅλων θεοῦ διαλάμπων, μείζονα τῆς ἐμπεσοῦσιν ἀπελάμβανει παρρησίαν. ταῦτα ἐν ἐνάτῳ τόμῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας ὁ πάντα ἀεὶ εὖ σιωπέτευχεν ὁ Παμφίλου Εὐσέβιος. τὸ γὰρ αὐτὸ πόνων, ὡς ἀνώτερον μοι εἴρηται, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνάλεξιν ποιούμενος, ἐβιβλίου πούτε δια βραχέων ἐσχάρη τῶν